

શ્રી પ્રભાસુધ વિજય નાટકનાં મુખ્ય પાત્રો.

(પાત્રો ધર્મસંબંધી રૂપકો છે)

ત્રિહરમા—(જ્ઞાનરૂપ) ધર્મનગરના મહારાજા.

તિલા —(જ્ઞાનશક્તિ). તેની રાણી.

પ્રભાસુધ—(ધર્મના જ્ઞાનવાળો જીવ) તેમનો કુવર.
[આ ખેલનો નાયક].

નિગમસેન—(વેદ વગેરે ઇશ્વર પ્રણીત શાસ્ત્રો તેમાં કોરાન બાઇ
બદ્ધ વગેરે સહિતો સમાસ થઇ શકે છે ... કર્મપુરના મહારાજા.

આગમાવતી—(ઇશ્વર પ્રણીત શાસ્ત્રને સમજાવનાર શાસ્ત્રો ટીકા-
ઓ વગેરે)... .. તેની રાણી.

પ્રભાષિકા—(શાસ્ત્રનાં પ્રમાણ) તેમની પુત્રી.

પુરાણિકા—(પુરાણ જેવાં કથાઓનાં પુસ્તકો) પ્રભાષિકાની સખી.

રૂઢિકા—(લોક રૂઢિ) પ્રભાષિકાની દાસી

શિવશંકર (શ્રી શંકરાચાર્ય પ્રણીત સ્મૃત્તિ માર્ગ) પુરાણિકાનો દિવર

વિપરીત—(વિપરીત ભાવ)...નિગમસેનનાં પ્રધાનનો વડેલો પુત્ર

વિપરીતભતિ—(અવળા બુદ્ધિ)વિપરીતની વહેલી સ્ત્રી.
 દુર્લભ—(કુતરું)...નિગમસેનાના પ્રધાનનો વહેલો પુત્ર.
 વિપરીતભતિ—(હાથની લગ્નો)... ...વિપરીતભતિની સખી.
 વિપરીતભતિ—(પુનર્લગ્ન)...વિપરીતભતિની સખી.
 વિપરીતભતિ—(અધોગ્ય કેળવણી) દુભારણુ અને વિપરીતભતિની સખી.

મારાઓ વગેરે વગેરે—

૪૬૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
 અમદાવાદ
 ગુજરાતી ઓપીરાઈટ-સંગ્રહ

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગજગતી કાપીગમિય વિભાગ]

અનુક્રમીક ૭૭૮ વર્ગીક

પુસ્તકનુ નામ પ્રમાણુદી વિગત ૭૧૨૭૫૧

૭૧૨૭૫૧

વિષય ૭ - ૨ - ૬

શ્રી પ્રભામુખ વિજય નાટક

સંક્ષેપ સાર.

અંક ૧ લો,

પ્રવેશ ૧ લો.—મગલાચરણ પછી પ્રવેશ ઉધડે છે ધર્મનગરમાં અંત.પુરમાં રાજા રાણીની બેઠક થાય છે. તેમાં શ્રીગાયક રાજા રાણીના ભાગ્ય વખાણે છે. તે ઉપરથી રાજા સંતિદર્શન વિચાર કરી શકે છે કે આપણે સસાર સર્વ પ્રકારે સુધર્યો તો હવે આપણે વાનપ્રસ્થ થઈ વનમાં હાથર કમરણ કરવા જવું. રાણી પ્રતિભા તેમાં અનુમતિ આપે છે. તેવામાં કુવર પ્રભામુખ માતા પિતાના પુજને આ વે છે. તેને રાજા પોતાને વિચાર જણાવે છે. કુવર એવી યુક્તિ કાઢે છે કે તેના પિતાએ પોતાના મિત્ર નિગમસેનની સલાહ લીધા પછી વાનપ્રસ્થ થવું તેથી રાજા કુવરનેજ નિગમસેનને તેડી લાવવા કર્મપુર જવા આજ્ઞા કરે છે.

પ્રવેશ ૨ જો—કર્મપુરના રક્ષામાં વિપર્યય, તેની શ્રી વિપરીતમતિ અને કુતર્કસેનની વચ્ચેની વાતચિત્ત કુતર્કસેનને કુવરની શિક્ષા પરચાવી દેવાની તેમની ખટપટ અને ઉધા સુધારાની હિમામત અને દ્વિધિવારી.

પ્રવેશ ૩ જો—મી. લંચનના રિસ્ટોરન્ટમાં તેમનું જવું અને ત્યાંના દેખાવ.

પ્રવેશ ૪ થો—વિપરીનમતિએ કુતર્કસેનને પરણવાની કુંવરીને સુચના કરેલી તેથી કુબરી પ્રમાણિકાએ પોતાનાં માતા પિતા સરહદની લડાઈ ઉપરથી આવશે ત્યારે તે વાત કહી દેવાની ધમકી આપેલી તે ઉપરથી વિપર્યય વગરે એ કુબરી બાગમાં જવા આવ્યા માં બેઠેલી ત્યારે બોધને બહારે મારાઓ પાસે આવ્યાં ઉપડાવી દેવાડેસો તે જગલમાં આવ્યાંના દેખાવ અને પોતાની સાથેના માણસોથી વિખુટા પડેલા પ્રમાયુધનું ત્યાં આવવું. મારાઓને ટોકી આવ્યાં પ્રમાયુધ ઉતારાવે છે અને લડાઈ થાય છે. તેમાં પ્રમાયુધ અને પ્રમાણિકા મળી મારાઓનો અત આજે છે, આ પ્રમાણે પ્રમાણિકાનું ઉગરી જવું, તેઓના સંબાપણ તેઓ અને કર્મપુર તરફ જવા નિકસે છે.

પ્રવેશ ૫ માં—વિપર્યયને થેર તે પોતાની સ્ત્રીસાથે કુબરી તેમની કપટ જાળમાંથી મારાઓ પાસેથી છુટી ગઈ તે વિષે ચિન્તા કરેછે પણ કુતર્કસેન પ્રમાણિકા અને પ્રમાયુધને નાશીજતાં કરાવી દે કરાવી લાગ્યાની ખબર આપે છે નિગમસેન અને આગભાવતી સરહદ પરથી મોડાં આવશે તેવી ખબર પણ કહે છે. વગરે વગરે.

પ્રવેશ ૬ ઠો—પહેરાવાળા મકાનમાં પ્રમાયુધ અને પ્રમાણિકાની વાતચિત્ત બનેનું જાળબાણ. પ્રમાયુધ પરણવાનો પ્રમાણિકાનો નિશ્ચય. ઝેરી ઝખમથી પ્રમાયુધને પીડા થાયછે. પ્રમાણિકાને ચિન્તા તે કુતર્કસેન વગરેનું આવવું તેમની પેચી વાતચીત્ત, કુંવરીને સાદ

જમાવવાનો તેની પાસે સખી પુરાણિકા અને ઘસી રૂઢિનાને રાખવાની રજા કુતર્કસેન આપે છે. પછી જાય છે. પ્રમાયુધના ખતાવ્યા પ્રમાણે તેના ઝખમનુ ઝોસડ કરવાથી તેને આસમ થાય છે પ્રમાણિકા અને વચ્ચે પ્રમાયુધ પ્રેમની શક્તિ.

પ્રવેશ ૭ મો:—માર્ગમા રૂઢિકા અને પુરાણિકા વચ્ચે વાત ચિત્ત. તેઓ પ્રમાયુધ અને પ્રમાણિકાના ખાનપાનમાં કુતર્કસેન વગેરે દગો ન કરે માટે સાવધ રહેવાનો નિશ્ચય કરે છે. અને ખીલ ખાત મીઝો રાખવા જાય છે.

પ્રવેશ ૮ મો:—ધનિગપાર્શ્વમા વિપરીતમતિ વગેરે સુધારાને અવજો રસ્તે ચઢેલાં માણુમોનો ચિતાર અને પાત્ર પરીક્ષા વિનાની કેળવણીથી થતી ખરાખીનો ચિતાર પુરાણિકા સતાધને જુએ છે.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧ લો:—ધર્મનગરનો રાજમહેલ ત્યાં પ્રમાયુધ કર્મનગર પહોંચ્યો કે નહિ તેના સમાચાર ન આવવાથી સ વિહવર્મા અને પ્રતિભાની ચિન્તા. મદદ માટે નિગમસેનેનો સરદાર ઉપરથી પત્ર આવે છે. કર્મપુર જતાં પ્રમાયુધ સવારોથી વિખુટા પડ્યાની અને તેનો પતો ન લાગવાની ખબર આવે છે. રાણી મિત્રને વહારે જવા રાજાને ખિરદાવે છે. કુંવરની શોધે સેનાપતિ તર્કસેનને મોકલવાનું કરે છે.

પ્રવેશ ૨ જો:—કર્મપુરનો રસ્તો ત્યાં વિપરીતમતિ કુળી જાણ વિદ્યાગિની અમરચૂડિકાની વાતચિત્ત, તેમાં શિવશંકરનું અખવું. મિથ્યા સુધારાની ડહાંસ.

પ્રવેશ ૩ જો—પહેરાવાળા મહાનમાં પ્રમાયુધ પ્રમાણિકાની વાતચિત્ત. અને જથ્થ વિપર્યય વગેરેનાં તરકટ કળી ગયાં છે. તેથી પ્રમાયુધ પોતે છુટી સરહદ પર જવાને માટે યુક્તિથી કુતર્કસેન સા; થે વાત કરેછે. પણ કુતર્કસેન વિપર્યયને જ્યાં દેવાની રગ આપવા નું પોતાના મિત્રોને પુછવા પર મુલતવી રાખે છે.

પ્રવેશ ૪ થી—વિપરીતમતિનો સૈયર સમાજ અને મિ થ્યા સુધારાનો ખરડો તેમાં કુતર્કસેન અને વિપર્યયના વિચારો.

પ્રવેશ ૫ મો—શામજી કુભારનું ઘર અને તેની બણી મણી કુભારજી ધુળકોરનું દ્વારસ.

પ્રવેશ ૬ઠ્ઠો—સ્તામાં પુરાણિકા અને શિવશંકરની વાત ચિત્ત, ખાતમીના કામમા મદદ કરવાને શિવશંકર કયુલ કરે છે.

પ્રવેશ ૭ મો—પહેરાવાળું મહાન પ્રમાયુધ પ્રમાણિકાનાં બાપજી, બોજનમા વિપ હોવાથી શઠિકા પહેલી રોજ પ્રમાણે આપે છે તેથી તેને ઝેર ચઢે છે. તેને ધી પાઈ પ્રમાયુધ ઉગારે છે. પછી સરહદ પરથી નીગમસેનનો હુકમ આવવાથી કુવરીને અતપુરમાં રાખવાની વ્યવસ્થા કરવા માટે વિપર્યય અને કુતર્કસેન આવે છે, પ્રમાયુધ અને પ્રમાણિકાનો જુદા પડતી વખતનો વિરહ શોક વગેરે લાગણીઓ.

અંક ૩ જો.

પ્રવેશ ૧ લો—અતપુરમાં પ્રમાણિકાનું સખીઓ સાથે વિના મરજીએ સખીઓના આમહથી ગરબે ગાવુ, અને લાગણી ઉદ્દેરા-

શ્રી સંહિત થવું સખીઓનું તેને આરામ આપવાને સુચારીને જવું.
પુરાણિકા પ્રમાણિકાને પેરાવાળા મકાનમાં જવાની સળંગ અતપુ
રમાં બતાવે છે.

પ્રવેશ ૨ જો—મર્ગમાં વિપરીતમતિ કુતર્કસેન વગેરેની વાતો
તે શિવશંકર સતાધિત સાબળે છે. ધૂળકોરની સાથે મેળવી તે બધી
બાતમાં મેળવે છે

પ્રવેશ ૩ જો—પહેરાવાળું મકાન ત્યાં સળંગને રસ્તે પુરાણિકા
કા તથા પ્રમાણિકા આવે છે. પ્રમાણિકા તથા પ્રમાયુધનોઆનક.

પ્રવેશ ૪ થો—વિપર્યયનું ધર ત્યા વિપર્યય, વિપરીતમતિ
અને કુતર્કસેનની મસલત, શ્લોકોને તથા પ્રમાયુધને મારી નાખવાનો
છેવટ જરૂર પડે તો નિશ્ચય.

પ્રવેશ ૫ મો—શિવશંકર અને ધુળકોર રસ્તામાં મળે છે ત્યાં
શિવશંકર ધુળકોરનું મનમેળવીબાતમાં લેછે શિવશંકર તે બાતમાં
પુરાણિકાને આપે છે કે વિપરીતમતિકુવરીને કુતર્કસેનને પરણવાનું
કહેશે. કુવરી ના કહેશે તો કુવરીનો તેમજ પ્રમાયુધનો નાશ થશે.

પ્રવેશ ૬ જો—અંતપુરમાં પ્રમાણિકા પાસે વિપરીતમતિ
તથા તેની સખીઓ મળવા આવે છે. વિપરીતમતિ કુવરીને કુતર્ક-
સેનને પગથવા ફાસલાવે છે. કુવરી યોગ્ય જખાખ દે છે. તેઓ જાય છે
પછી પ્રમાયુધનું શિવશંકરે તરકટની ખબર આપ્યાથી સળંગ માર્ગે
અંતપુરમાં તે આવે છે અને પોતે કેદમાંથી નાશી જશે તે જણાવે
છે કુવરીને હુસિયારીથી રહેવા સુચવે છે, અને પાછો સળંગ માર્ગે
પેરાવાળા મકાનમાં જાય છે.

પ્રવેશ ૭ મો—માર્ગમાં વિપર્યય અને કુતર્કસેનની વાત ચિત્ત તેઓ મારા મોકલાવાની મોકલણુ વિષે વાત ચિત્ત કરે છે.

પ્રવેશ ૮ મો—પહેરાવાળા મહાનમાં પેલા પહેરાવાળાને ઝેર-ધીંગુ ખાવાનું આપી પ્રમાયુધ નાશી જાય છે.

પ્રવેશ ૯ મો—વિપર્યયને ઘેર પ્રમાયુધને મારવા ગએલા મારાઓ આવીને તે નાશી ગયાની ખબર આપે છે પછી પ્રમાયુધને જલદી મારી નાખવા મારાને તેઓ મોકલે છે વિપરીતમતિ મારાઓ ને બધરાના લુગડાં તથા નીશાની સુધાડવાની શીશી આપે છે.

પ્રવેશ ૧૦ મો—અત પુરમાંથી પ્રમાયુધને બેભાન કરી મારાઓ ઉગાડી જાય છે.

પ્રવેશ ૧૧ મો—પ્રમાયુધ મારાઓને જંગલમાં મળે છે અને તેમને મારી ગાસડી છોડે છે તેમાંથી બેભાન પ્રમાયુધ નિકળે છે પ્રમાયુધનો શોક. પ્રમાયુધને ઉત્તરેયા પછી જાન આવે છે. તે બંને સરહદની સડાઈમાં જાય છે.

પ્રવેશ ૧૨ મો—સગ્રામ ભૂમિમાં પ્રમાયુધ અને પ્રમાયુધા ક્રૂરે છે ત્યાં તેઓ નિગમસેન તથા આગમાવતી અને સપિદવર્મા ને મળે છે.

પ્રવેશ ૧૩ મો—હાવણીમાં સહનો મેળાપ અને સભાપણુ.

પ્રવેશ ૧૪ મો—સર્વેનું કર્મપુર જતું. ત્યાં વિપર્યય તથા કુતર્કસેન વગરેનું પકડાવું.

પ્રવેશ ૧૫ મો—પ્રમાયુધનાં માતા પિતા તથા પ્રમાયુધનાના માતા પિતા સમક્ષ ખટપટીઆને શિક્ષા, પ્રમાયુધ પ્રમાયુધનાં ભગન અને નાચ તથા હેલી સહ પ્રાર્થનાં કરે છે.

॥ श्री ॥

श्री प्रभायुधविजय

जेलनां गायनो.

श्री शारदा प्रसाद नाटक समाज भोंटे

छपावि भसिद्ध करनार.

त्रवाडी अंभालाल नरसिंहलाल.

आवृत्ति १ ली.

अथ स्वाभिताना सर्व हक कर्ताओ स्वाधिन गण्या छे भाटे
कर्ताणी रत्न शिवाय कोछणे छापवु छपावु वेयवु
वेयायवु हे लगववु नदी

अभदावाद.

धिकाटे—“जयन्ति” प्रिन्टिंग प्रेसमां

पटेन देशाभिलाषि दीरायदे छापी.

संवत् १९५८

सुने १९५२

मूल्य ३ ८—२—०

(गे आना)

શ્રી પરમાત્મને નમઃ

શ્રી પ્રભાચુધ વિજય

ખેલનાં ગાયનો.

મંગળાચરણ.

૧

જય જય સર્વેશ્વર દીનપદુ દ્યાસિધુ,

જય નરપત્યાનન વ્રયરૂપ નમિ આનદુ.

જય.

જનમતિ ભ્રમણુ શમન મુનિ રક્ષણુ (૨)

પ્રભાકિદય જય આપતા, મુધર્ગ સસ્થાપક, જગવ્યાપક,

શરણુગત ભય કાપતા.

જય.

નિગમાગમ ગણુ પુરાણુ પ્રાર્થે, સગરાચર વર આપને,

સકલ સુરાસર મનમાં અભિમત, અનિમ નિર્ણય છાપને, જય.

કંઠે પંથે પણે તમ કરણા વિણે કણે પણે ભાન ન આપતું,
તમ ગમ સમ નહિ સમર્થ કથુએ જે લહિ તમ નહિ વ્યાપતું. જય.

૨

સખી મારે સાચો નેમ છે (૨) સ્વામી કૃપા ક્ષેમ છે. સખી
પતી આજ આવે ભાગ્ય ભક્ષા રે પુનર્નામો પ્રેમ છે. સખી.
સજ્જ કીજે કુલને, ચદન ઘોળી, ઇશ પાત તેમ છે, સખી.
પતિને માનવ બાણે નારી, મકેશ રે'મ ના રહે. સખી

૩

પતિ હું પરમેશ ગણી પ્રણમ (૨)
પતિ આપ કૃપાવી અહિં સુખ છે, પરયોદયે પતિ સાથ રમું. પતિ.
સતીનાં પતિની ઉજાળા મુખ છે, શિવ દેવ ખીન તાળી પુકે ભમું પતિ
કરી ચદન અચન વેર કુનો, મન વાળી શરીરની નાય નમું. પતિ.
તમ ભક્તિ સદા ઉરમાં મિલસો, સુખ દુખ ગણી સરખા મિરમું પતિ.

૪

દેવીના ભાગ્ય શા રે, વખાણીએ આજ (૨)
વર્ષા જે પુણ્યે સમિત સમ મહારાજ દેવી.
બાળકપણુમાં રે, કુશલ પદનમાં રે,
રાજ્ય દિપાવ્યુ કરિ રાજ દેવી.
પતિ નેણુના રે, એકજ તારા રે,
જનની પ્રભાપુષનાજ દેવીના.

૫

તથા નિજ માત તાત અન્ય કોણુ પૂજું (૨)
 મિતસ્વરૂપ છો તાતથ મારા, શક્તીસ્વરૂપ માત મારાં રે, તથ.
 આપથપ્રી આ શરીર થયું છે, આપ વિધિ અજનારા
 આપે ખાળી ઉછેર્યો પ્રેમે, આપથી વિખળુ નહીં ન્હારો રે. તથ.
 આપની પ્રભા તે ઇશ્વરની, પૂજી ચરણ તમારા રે તથ.

૬

શાસ્ત્ર જાણુ છો સુપાત્ર પુત્ર સુપિઆરી રે,
 પુત્ર સુપિઆરી મતિ બક્ષિતમા અમારી રે, શાસ્ત્ર.
 ગાંધ્યપુત્રને મોખી સુઝહે વનપિપે રહેવું ને ઉપાસના પુરારિરે, શાસ્ત્ર.
 અમકુત્ર નૃપો પર્ગે અનાદિ, તેજ ધર્મ ધારવા મતિ ઉરે સિકારીરે.
 શાસ્ત્ર.

૭

બહુ મત લિકમત લકુમતશુ કરશુ, નયિન નાનિન મહિ ધારા,
 કર પ્રાચિન બપુ છિત્ર બિન બડ કે, સાધી કુશળ બહુ મારા. બહુ.
 પ્રમદને આપુ છુટી, મરગદા મૂકુ કુટી.
 એજ અરેખર ગણિ કેળાણી કાપુ હું કુધારા બહુ.
 સધના સર્વ રાજ્યક કર વિધિના વિદ્વાન વરાતુ.
 આજના મમ બારાતુ, સતી કોણુ ચહે પછી થાવું
 નાત રિરે આત લગાતુ જનમન જુકિતવડે બરમાતુ,
 આતુ જશ મિનાર બહુ

૮

હુટ લખહુટ લાભ કરનાર, નરનાર. મઠિ સરખા .૨.
 એ તર નથી લગાર, લાગ્યાળી નારી તેમા કરો એ ન માલ, લખહુટ.
 પરનર સાથે બાઝી હાથે હવા તો ખાતી.
 તેથી શિ હાનિ હાલ. સુધારાતણો છે કાળ.
 જુની રીત માત્ર બાળ, કરો નવું બરો ફાળ, લખહુટ

૯

પ્રિય કયો ઉપકાર, તેને જોગ ઉપહાર,
 આછે તનમન સાર, અને ખાર, તોયે વાળી ન શકુ આખાર પ્રિય.
 પ્રાણુ છે ઉગાર્યો માટે પ્રાણુતણુા છોજ નાથ
 હું કુમારિકાની નીતિ રિતિ ખરી આપ હાથ,
 તેથી તન મન દેષ સદાતણો કર સાથ. પ્રિય કયો.

૧૦

તુજ ચિનય પ્રણયથી શુચિ શશિ વદની હું છું તુંજ આધીન
 સાચી છે ક્ષત્રાણી તું શુ કહું વખાણી હું,
 અસિ કટિ કસિ ઝટ ધસિ જય ખટપર, તેછબિમાં છું સિન, તુજ.

૧૧

સાતપદે સાથે ચાથે, તેને જાણો અગ. (૨)
 સખત પરી સજ્જન મિત્રાઇ, લોકવેદની રીત ગણાઇ,
 એ સમજી રાખો મનમાંડી, સદા રાખો સ્થાગી સગ. સાત.

(૬)

માથાના મુકુટ કયાં અમે, છાયા પેઠે પૃથ્વિ આતું,
અતુર શિરોમણિ ચિત્તમા ચાહુ, સદા સર્વદા શોભુ સગ,
ઉર ઉમગ, તમ ઉત્સગ. સાતપદે.

૧૨

મમ જનકતણા મિત્રતણા પુત્રતણી આજ સર્વગ,
જેભે કરીજત મુને, કદ સમે, મદદ મુખકરા. મમ.
જેંદગીએ વધાવતા અમર્ય મોતી થાજે,
ખાન પાન માન અધિકતી તેડ આવે હાલે,
કેમ તે ન વાત આ આભારિ હૃદય સાલે,
કરી કૃપા મહેશ આપિ દશ તરત ટાળે;
કર કેવી મેવા જંતયા જેની પ્રાણ મહરા. મમ.

૧૩

આમ તમે ઓધુ ન આણો કુમારી.
આવા ભાવ મહી પર રે. તમે.
મુખ તમારું છે સુધા થાળી, વાળી વિવેકી અમરત વાળી,
મહેમાની, તે માની, માટે શો કરો તથા ખરખરો,
કરો ના લાચારી આમ તમે

૧૪

હાય પરી હુનો પાપિણી, નડિ સ્નેહિતે થઈ સાપિણી
ખરેખરી અભાગણી ખરેખરી અભાગણી—નડિ,

(૭)

આભાર જે જને કર્યો, આરામ તેતણો હર્યો,
 નડી થઇ હું ડાકિની નડિ.
 ખરેખરી અભાગણિ, ખરેખરી અભાગણિ, નડિ.
 જે પાસનારને વ્યથા, જીયુ મારે તો તથા;
 મરે થઈ વીસગણી. નડિ.

૧૫

સખી વન્તી નથી હું અવળુ તનમન વચનથી સવળુ. ।
 પતિ પતિ કહિ ચગળુ વળુ (૩) સખી.
 પ્રાણુ પ્રાણુ તે પ્રાણુ અમારા, પ્રાણુથપી પણુ પ્રિતમ પ્યારા
 તેસહ જીતી બળુ બેનિ મારો તે સહ સખી.
 નથી અનુચિત મુજ પ્રિતિ, છે શુદ્ધ દ્વાવનીતિ,
 વચન પ્રમાણુ પળુ, બેની મારી, સખી.

૧૬

મળા જેડી જેતાં એ નૃપતિ સમાન, વીર દ્વિએ,
 છે પાણુ રાજકુમારજી, વાહ મોનુ અને સુગધ,
 વળિ પિતાત્રીના મિત્રવર્ગના છે.
 વળિ સુવરણુમા જડયુ રતન,
 છાનુ રાખયુ કરી યતન, હાલ જરૂર મન વિશે. જેતાં એ.

૧૭

છૂટથી મ્હાલો હવે છૂટથી મ્હાલો,
 ફાવતો કરીએ સુધારો.....જી...હવે છૂટથી.

ભેદ અસ હેવ ઘેટ રેફરેમશન, નેશનાલિટી ઉંખી વાળો. હવે.
 લેટ એ ડેડ હસખન્ડ પી રીપ્લેસ અન શીફ્ટે છૂટકા લો. હવે.
 કર્ટમ્સ ઓફ કાસ્ટ શુડ પી કાસ્ટ ઓફ, ચોપ્સિ ધન લવ કર ડલો હવે.
 ઓફ ધાંગ ઓફલી સખર્ટ સોઝલી, ન્યુફેશન્સ ચલાવો. હવે.

અંક ૨ નો

૧

કેવો શાખો શીલો શરો પુત્ર પ્યારો, પુત્ર પ્યારો રે છે સારો, કેવો.
 રીત્યે રજપૂત સાચો નીતિ બલેરી,
 શરો છે પૂરો છે રોને છે પ્યારો, કેવો.
 આયે અન્નપ્પાને ઉરથી ઉમળકો,
 મેતાના જગા છે ખોયો શુ કહુ,
 એ મીઠા ખોલાના મિડગ હુ લઉં કેવો

૨

સ્વામીજી શગ જગે સિધાવો રે, સ્વામીજી શગ જગે સિધાવો રે,
 જગે સીધાવો, શક નવ લાવો, મુખે નાથ સીધાવો રે, સ્વામી.
 મિત્ર સહાયે, વાર ન થાયે, મિત્રધર્મ નવ ચળે જતાયે.
 પ્રભુ છે ખેલી રે, ફરજ જ પહેલી રે,
 નિજ હિત પર નિશ્ચિતજ રહું રે, ટેક અહુ રે,

(૯)

સ્વાર્થ દહુરે, ખુશી છુ હુ તો ક્ષાત્રવટે બ્હાલા.
ધર્મ બખરો,, મિત્ર બચાવો, સુખે નાથ સિધાવો સ્વામી

૩

કૃપા કરી પ્રાણ પ્યારા બાણ ના મારો.
જીગર વિધાય, પતિ ન ખમાય,
પ્યાગ મારા મુદ્દા અતર મદિર અદર ધાઓ, કૃપા કરી
પૂગુ તમ પાય, વિયોગ ન થાય,
હૃદય એ રૂડાય, સંગેગ સગાય, તમે સમજ્યા ન કાય
ત્યારે એમ વધો કેમ, સાચો જાણુ છુ તમ પ્રેમ
માટે બોલો રાખી રેમ,
શુભી વાણી હૃદય તપતું અપારજી
માટે બોલા તો બોલો કરી વિચારજી,
હુનો સમય તમારી, જરી ન જાણુશો ન્યારી,
પ્રતિજ્ઞા પૂર્ણ એ મારી

પ્યારા.

૪

મમ અતિ પ્રિય જીવન સમાન,
પ્રિયા મમ અતિ પ્રિય જીવન મમાન (૨)
પ્રિયા મમ મનકર, હિતકર, પરમ પુનિત ચિત, તમપર
થકિ હક તજુ ન કદી, તપત હૃદય શુભ પ્રણય નદી,
મનથી ન ખેદ ધરો, દિલથી છે કળિ ખરો,
માગ તુ મનતણી છે દેવી, મમ પ્રેમ મદિરમા નિવ્ય મેવી

પ્રેમ ૨૦
૧૯૯૯

(૧૦)

છવ સમાણી, તુમને જાણી, મનની માની, દિલની રાણી,
ફિકર ન ધર, પ્રિય નિર્ભય થા; મમ અતિ.

૫

પ્રભુ કરે છે જે યોગ્ય, દયાનિધિ પ્રભુ કરે છે જે યોગ્ય
છો જાણે, દુઃખ જેને, તે તો, સાચુ દિને સુખ સન,
માયુ દિલ સુખ સદા—માટે દીક્ષમાં જરી
હુ રહુ છુ ધીર ધારી, તે, ઉર, આણી, પ્રભુ
પ્રાણનાથ તમ વાસ્ય, ખરા સકલ હરિને કર છે;
સકલ વાન સારી. પ્રભુ

૬

આ જગતી સંપત્તિ હિન્દુ, નવિ યુદ્ધિતણુ એક બિન્દુ
છે મુર્ખપણાના સિન્ધુ, તેથી એ સદને નિન્દુ,
આપણુ સુધરેલા સાચા, એ તો કુધરેલા કાચા,
તેને મનવો મારી તમાચા. આ.

૭

કરવો પ્રપત્તિ કોઈ સંચો જમાવી જેથી કુવરી આવે મારા હાથમા. (૨)
બચાવે બધાએને લોકોને બેઠાને, નવા વિચારોની નાથમા. કરવો.
હળથી કે બળથી બધાએને, બાધી લેએ સુધારાના સાથમાં. કરવો.
મગે ન સાપ અને લાડી ન ભાગે પકડાઈ જઈએ ન કોઈ વાતમા. કરવો.

૮

ભોગે રે ભણેલી ભામની મળી, ભણેલી ભામની,
મળી, શિર ફરી, ફરી, ફરી, ભણેલી

થઈને શેઠાણી ખેડીજી જી, જી, જી, જી ગર્વ ધરી,
મરીએ અમે તો ખુબ મજૂરી કરી-હાહ બરી, બરી, બરી, બગેલી.

૬

નાહિ મેરા કૈસા ખાવિદ હમારા,
હમ રબાસી નરત કરત રહી,
ખાવિદ ગુદેહે મદી મટિયાંકી ગાગ રે. નહિ,
હમ કાયત્ર સે સૂરન અન્નાપે, ખરમો ખાવિદ મેરા.
કરત ખુ ખારા રે, નાહિ.

મિસ્તર કાકિ મિયે પઢિયત્ર નર,
તૌ હિ ખિરે કિસમતકા સિતાગ રે નહિ.

૧૦

પિતાને માતાને પૂરી ચિન્તા થાય,
તો પશુ ક્ષણ ક્ષણ મારે હગ્મ છે;
દેખી સુખને તમાર પ્યારા, દરસન નિત્ય
ચહુ પૂરી ચિન્તા થાય. માતાને

૧૧

સૂરપુર સુંદર કારાગૃહ મન આ લહુ રે,
દિલમાં સદાયે ખુશિ બારી, છે સ્મરી, વિસ્તારી. સુખકારી પ્રાણુ.
નયન નયન મળી મનમુદ થાય, ખરે કયમ કાલ જાય (૨),
તે કઈ મન મહી જરી લહિએ;

(૧૨)

આડેજ જામ, આનંદ ધામ. આ.....આ...

સુખ ખાણ, માની પ્રાણ

સુરપુર

૧૨

પ્રિય પ્યારા તવ વદન કમળ સડિ ચિન્તા ભુલાવે
નયનિધિને સડિ સિદ્ધિ મળ્યા સમ તુ-ગિત અપાવે.

પ્રિય.

ચિનય પ્રણય સદગુણની ખાની, નિરખી મન ઉચ્ચાવે,
તનમન ધનને વચને અર્પું, વશ થઇ સદગ્ગ રચનાવે
બહુ ભાવે, પ્રિતિ લ્હાવે.

પ્રિય.

૧૩

રે'તુ રજ થઈ, સાવધતા લઇ, પલ પલ લ્યા (૨)
ન રે'તુ વિશ્વાસ મહી, પક્ષા શઠ છે, ઉવટ મુલત ળળ કરનારા, રે'તુ
ખાવા પિવામા ગાફલ ન રહો, એતી ચાલો;
આપણુ પુરા પેચી, એતો પૂરા પેચી (૨) એતો પૂરા પેચી, રે'તું.

૧૪

ભલે માર ગમે ત્યમ થાય રે,
તમ આગુ'ય અધકું રે વધો.

ભલે.

તમો કુલતર અમે વારે,
તમ કાજ અમ જન્મ રે બચો

ભલે.

નીશદીન બામ સુખી રો' તમતા'યું કુશળ થાઓ,

(૧૩)

એજ હું તો ઉરથી આશુ. પ્રભુ પાસે માગુ સદા હું,
અમ સેવકનાં શીરે હાયરે

તમ

૧૪

હે રૂઢિકા મુજ બહેન, નહિ એન, (૨)
ઓ બેની, કઈ કહેની અમકાજ પડી ગિપમા શો ઉપાય? હે.

૧૫

ગજળ ખટપટિયે કીધો, જડતો નથી રે ઉપાય
ઉપાય ન જડતો, સુઝ ન પડતી, મનકુ અતિ ગભરાય, ગજળ,
સેવકધર્મે જીવ સમર્પ્યો, તુજ જીવન ધન્ય થાય,
પણુ આ અમારે તો હૈયે આ ડાઘો—પણુ આ. (૨)

કાઢ્યો કદી નહિ જાય, હાય (૨)
બેની તુ સાચી, મૃત્યુમાં રાચી (૨) બહેની એ આવી.
ન થાય, બ્યરે હાય (૨)

જુગ જુગ જુગ, તવ જીવન, (૨) કહિ પશુ નહિ
વિસરાય હાય હાય ગજળ.

૧૭,

અરે થાહ છુટી પ્યારા, તમથી હું કયમે (૨)
ઉરે તાપ ઉતાપ, કરે રે ધગો; પ્રીય મારા
કાયા આ તો ભુમિમાં શમે, બેધુ કાળજ મુજ શરથી ખરે-થાઉં

14

३०

06

(૧૫)

અ ક ૩ ને ગરબો.

(ગરબો)

પક્ષ પક્ષ ખહુ ધગ ધગતી આગ અંતર વિગ્હની રે લોલ
સ્વામીનો સયોગ છુટ્યે હાથ ને વિરામ ઉડી છે ગયા રે લોલ
નખ શિખ વ્યાપી વિગ્હ વેદના રે લોલ; પલ.

વસે પક્ષની કમલમાં, સુરજ વસે આકાશ,
તો પણ મુખ નવ દેખતા, ભાસે કમળ નિરાશ.
વેગજેથી જોઈ મુખ હરખતી રે લોલ, હાલ તો મળે ન વાગ,
છે વિરાગ, મારા ચિત્તમા રે લોલ

શુદ્ધિ તો રહી નહીં શરીરની રે લોલ. પલ.

વધતો ઘટતો વેગજો, તો પણ નિરખી અંદ.
પાણી ખુડી પોયણી, પણ ધરતી આનંદ,
જોવો તેવો પ્રિય સંગેગ, ફરી કહોંથી આવે,
જખમીને પણ જાંખતી, ઠરતી નીરખી નેણ;
મંદ મદ પણ આપતા, સાચુ સુખ તે વેણ
ક્ષણ ક્ષણ ઉર હસું, મુખ અવયોડી, પ્રિત પ્રિતમ પ્રતિ,
રહે નહીં રોડી,

તેવા પણ દિવસો ટલ્યા, મલ્યા વિધુટ્યા નાથ.
શિર ધરતા છટકી ગયો, આવ્યો હીરો હાથ,
તેહ સદા સાલે મારા અતરે રે લોલ, ચરચર ચિત્ત થાય,
નવ ખમાય, અરે હાય, થાય વેદના રે લોલ
તનપર થાય ઝડી તીરની રે લોલ,

(૧૬)

૨

આ કેમ રેમે મારા પ્રાણુ રે, મન તો વિકલ અધિક
અકલાઈ જતું, ધડિ ધડિ શુન્ય થતું, હો એ જ્ઞાનરે,
નેણુ ઝરે ચિત્ત ચરચરે, તનપર અતિ પરિતાપ;
વિયોગ વાલમનો અરે, પ્રકટયા શુ મુજ પાપ,
નાથ વિના હદ નારીના દુઃખની નથી, મન માપી
શકે ના મુખે ના કથી, છુ એ જ્ઞાન રે આરે

૩

મનમાં હું શાણી તો તુને રે જાણતીતી
સમય વિચારીને ધિરતુ ન ધારે, લાગે છે ગાડી
તુંતો મુને—રે જાણતીતી મનમાં.
શત્રુ શિરે ને વિકળ બને તું, લાભ તેજ સાચો,
શત્રુને, ન ક્ષાત્ર નીતિ મનમાં.

૪

મ્હાગે મને મારા નાથ. દૂર છતા મ્હાગે મને મારા નાથ. સાચે મને.
સત્ય મનોમન સાક્ષી પૂરે, બાકી મારે સુખ છે શુ,
કયમ ના હવે હું દરખાઉં. મ્હાગ મને.

૫

મારા તનથી મનથી માનુ છુ, જાણું છુ, ઉપકૃતિ સખિ તારી,
ખરી સખી તુ છે સંકટ અદર, સુખકર પ્રાણુથી પ્યારી.
જો તું ન હોય તો ગતિ શી થાય, કોણુ કરે આવી સહાય.

તારો સખી આભારજ બારી,
શી પેર શકું હું વળી.

મારા

૬

જે મન એક રહી રમતુ તુ, પ્યારમા બે રૂપે,
એકમેક થઇ બેસે (૨)

નેહ નેજે, સુધા વેગે પ્રેમ બહેને, રનેહ મેને,
સુખ રહે ને સુરમણી, સુખ અમીનાં

જે મન

૭

નાથ જગનાથ અમિત કૃપા કરી બચાવો રે
નાથ બચાવો એને નાથ બચાવો, નાથ બચાવો રે નાથ જગ,
એનો સુકૃતુમ માર છે સાચુ, નાથ કિંગારો યાચુ,
નાથ કિંગારો—કંટ દહાવોરે (૨) નાથ જગ
બન્ને કુશળ અમોને મિલાતી, અમને મિલાતીરે (૨)
નાથ કૃપાવીરે — નાથ જગ.

૮

મોટા મોટા લોકો દિએ સનમાન (૨)
બણિયે જણિયે બપકા ખાતર, બધનનુ ન નિશાન, મોટા
છુટાં થયાને છુટાં રહ્યામા, અમને મલ્યુ છે વિમાન મોટા

૯

ધિક ધિક તાર માન (૨) પાડો સાર અમલ કાટ્યો ધિક,
બબડાનુ બલુતર ચલુતરમા ગુમાન, વળી છુટ્યા કર્યાનુ
કહ્યુ દર તાન,

(૧૮)

બાણુતર મદ્ગુણ કેમે ખેદ, મમજીને કહ મન કર કેદ
કરી મર્યાદા છેદ—ઢોરે ખેદ ખેદ ખેદ ધિક ધિક.

૧૦

એતો જીવપર નક્કી આદરશે, જન લેવાને,
નક્કી એ મથશે— એ તો.
એ ખલ પાપી નાજ મિચાએ, શત્રુ ધારે વીગોપ ચારે,
ખટ પટ ભારે, કયે નવ હાં, એ તો

૧૧

આ દી ક્યાંથી મારે આબો [૦) આદી ક્યાંથી
મન સમજે મુજનો ફાળો [૨) મન સમજે રાખજો,
આજે, નિકર વિનાશે ફાવિ એ જાશે,
માટે આશાથીજ સહાર સંહાર,
બનતું કરાવી પ્રીતમ પ્યારા (૨] પથુ વિગોમ છે
અસિ ધારા (૨) સાર— આદી.

૧૨

રે નસિખ તું મને તો રે, શારે છે કયમ પાપી,
મારી મનહર આ કોણેજ મારી છે, જુલમ થયો બાસે
હ સીને મારી ખજે, મારૂં કર્યું બહુ ખુર.
ન જીવતું વહાલુ છે અપ્રિય છે, રે ખરાબી આથી કેવી રે. રે.
દયાધના આપ ત્રાતા, જગતના તાત માતા,
દયાતાલુ દાન દીધું કેમ બે શકુ રિસારી,

(૧૯)

૧૩

ખુશી ખુશી છે મનમા, અણુચિત મલીયા વનમા,
મરૂં થયેલુ સુખકર કાણુમા.

ખુશી.

સાચું કે સારું આ સ્વ'ન હુ દેખુ, સુખે હુ ખે.
મત્યા અહીં વનમા.

ખુશી

૧૪

અહો જગના પતિ માનુ હુ પાડ પ્રભુ તારે
આપે ઉપકાર તેં હરિ કીધો અમને ઉગારી,

અહો.

૧૫

પરણુ પુન્ય પ્રદિનુ છે આપનુ આ, પિતા આપનુ આ પુરણુ.
આપ કૃપાથી થયુ સર્વ સારું, એમા પરાક્રમ કશું ના મારું, પુરણુ.

૧૬

હુ તો સદાનો આભારી હો, મારૂં જીવન કર્યું બલિહારી. (૨)
મિત્ર તનય તમ તનય સમો હુ, ધર્મ તનય થઈ અતિ,
સુખિયો છુ, થયો ધણો આભારી હુ,

મારૂં.

અસ્તિ બોલી વિશ્વપતિને. નિશદિન પોણુ એજ મતીને
વધાગે વેલ સારી હો,

મારૂં

વિશ્વપતિ દે વારસ તમને, પૂજ્ય ગણી ત્રેવડવા
અમને, એ આશીશે પ્રભુ સુત આપો હો

મારૂં

૧૭

નીજ સુહૃદ્યની પ્રિય નનયા નાચુ શીશ નીજ,

(૨૦)

કુળ સંકુળ જાણી દીગોળી આશીશ,
આપ કૃપા તે પ્રભુ કરણા છો, આપરિક્ષમાં તો રિજ્યાં જાણું કશ.

૧૮

ગરુડન પેરે સુવખનમે, જોગી ખુળ રસિકિ અનુપમ આ—સુરકૃષ્ણ વેરે.
થન થન આ ૧૬ કદ છપો હે, હરખ હરખ સખ પુરજનમે સુરકૃષ્ણ.
નરાર અનર રડો વાગ્નસન, રિધ સીધ સખ બીધ લોકનમે— સુરકૃષ્ણ.

(૧૯)

સડ અલી મતિ ખતને સાસન કરી, દેશ સુધારો આજ,

વાકે રત્નેવી ઉગાર, અગાની સર્વ કુધરિ મહેરો

ખોગ છદો ને છોડો

સડ અવધ

તુચ્છ સાર, કરી વિચાર (૨) સર્વ ગૃહી લ્યો.

તુચ્છ વચ્છ દો, જુડ નુ જોષ, જોડી દીગો.

ગુસારી, મતિ સારી, ઉદારી, ઉગારી, અગિન,

સહર, વિરાગ સમ

સડ અલી.

